

Het NPSO adviseert over hoe je survey-onderzoek goed uitvoert. Met voorzitter Vera Toepoel spreken we over de status en toekomst van survey-onderzoek.

Marika de Bruijne

“Iedereen kan tegenwoordig een survey doen, en doet dat ook”, begint Toepoel nadrukkelijk. Ze heeft er een reden voor. Er worden tegenwoordig te veel vragenlijsten afgenomen van wisselende kwaliteit waardoor mensen moe worden van enquêtes. “Do-it-yourself-surveys kunnen door iedereen worden afgenomen, zoals de buurvrouw of mensen van de sportvereniging. Vervolgens worden algemene uitspraken gedaan, terwijl er geen kanssteekproef is gebruikt”, legt Toepoel uit. “Wat is nu het verschil tussen goede en slechte onderzoeken?”

Checklist

Als antwoord op deze vraag heeft het NPSO een checklist ontwikkeld. Met deze checklist kunnen geïnteresseerden inschatten of een onderzoek deugt of niet. De checklist is beschikbaar op de NPSO-website. Ook organiseert het NPSO regelmatig bijeenkomsten en lezingen; deelname is kosteloos. Dergelijke acties vormen de kern van het NPSO. “We willen onderzoekers en iedereen die te maken heeft met survey-onderzoek helpen en advies geven over hoe je goed onderzoek kunt doen. Op onze website staat bijvoorbeeld wie je met welke expertise kunt benaderen bij vragen. Ook is er een LinkedIn-groep waar je je voor kunt aanmelden.”

Driehoek

Het NPSO is een initiatief van partijen uit de wetenschap, overheid en commercieel onderzoek. Zo'n drie-

Vera Toepoel: “Met de door ons ontwikkelde checklist kunnen geïnteresseerden inschatten of een onderzoek deugt of niet” foto Bart van Vliet

NPSO adviseert in goed survey-onderzoek

hoek biedt een kans om van elkaar te leren en kennis te verspreiden. Toepoel: “Hoewel de wetenschappers vaak achter de nieuwste ontwikkelingen aan lopen, kunnen ze de markt helpen bij het valideren van onderzoeksmethoden of door opleidingen te bieden. Het marktonderzoek kan weer ervaringen vanuit de praktische uitvoering delen. Overheid en semi-overheid kunnen vertellen wat hun behoeften zijn en wat er in de maatschappij speelt, en bovendien advies van de andere groepen gebruiken.”

Toekomst surveys

Maar terug naar de respondent. Hoe kun je hem of haar tegenwoordig

nog bereiken? Toepoel denkt na. “Het invullen van een survey is een kosten-batenafweging. Als onderzoeker moet je beseffen dat je met elke survey de kostbare tijd van de respondent claimt”, zegt ze. “Om ervoor te zorgen dat een respondent deelneemt, is het van belang om surveys interessanter en vermakelijker te maken en uit te leggen wat het belang is van een onderzoek.”

Meer vooronderzoek

Verder ziet ze nieuwe technieken zoals mobiele surveys als een noodzakelijke toepassing voor deze tijd. “Over een aantal jaar heeft bijna iedereen een mobiele telefoon. Het volstaat dan niet meer om vragenlijsten alleen voor desktops te ontwikkelen. Een respondent zit niet meer achter een scherm, maar staat bij een bushalte een korte vragenlijst in te vullen.”

Volgens Toepoel moeten we ons bij

Nederlandstalig Platform Survey Onderzoek

Doel: adviseren over hoe je survey-onderzoek goed uitvoert.

Middel: het Nederlandstalig Platform voor Survey Onderzoek (NPSO).

Idee: een initiatief van wetenschappers, marktonderzoeksbureaus en overheidsinstellingen.

Voorzitter: Vera Toepoel, Universitair docent bij Methoden en Statistiek aan de Universiteit Utrecht.

Meer informatie: wil je op de hoogte blijven van de activiteiten van het NPSO? Meld je dan aan op nps0.net.

KORT

Een database van wetenschappelijke instrumentmakers

Het Digitaal Wetenschapshistorisch Centrum van Huygens ING heeft samen met Museum Boerhaave biografische gegevens over Nederlandse makers van wetenschappelijke instrumenten bijeengebracht.

Eén van de verworven inzichten in de wetenschapsgeschiedenis van de laatste decennia is het gegeven dat in de vroegmoderne tijd de kruisbestuiving tussen ambachtslieden en geleerden van vitale betekenis is geweest voor de ontwikkeling van de natuurwetenschap. Instrumentmakers, bijvoorbeeld, opereerden op het snijvlak van ambachtelijke en geleerde kennis en hebben door hun specifieke expertise soms belangrijke bijdragen geleverd aan de ontwikkeling van wetenschappelijke instrumenten. Hun inbreng is echter vaak onderbelicht, reden waarom de Amerikaanse wetenschapshistoricus Steven Shapin ze als *invisible technicians* heeft aangeduid.

De database borduurt voort op het werk van Maria Rooseboom (1909-1978), directrice van de voorganger van het huidige Museum Boerhaave. In de instrumentmakersdatabank worden deze gegevens aangevuld en ontsloten. Zo wordt onderzoek gefaciliteerd naar mensen die traditioneel niet binnen de categorie van ‘wetenschappers’ worden gerekend. De database is een onderdeel van het *Biografisch Apparaat*, een database van wetenschappelijk actieve personen in Nederland, die later dit jaar zal worden gepubliceerd. (HZ, IN)

www.dwc.knaw.nl/biografie/scientific-instrument-makers/

Over vrouwen en het literaire veld

Binnen het literatuurhistorisch onderzoek ontbreekt het aan een digitale structuur waarbinnen de receptie van auteurs kan worden geanalyseerd. Twee projecten werken aan een oplossing. Suzan van Dijk en Walter Ravenek

Het ontbreken van zo'n structuur was vooral een probleem met betrekking tot vrouwelijke auteurs. Voor velen van hen zijn recensies te vinden in de achttiende- en negentiende-eeuwse pers, maar hun namen zijn vaak afwezig in moderne literatuurgeschiedenissen. Biografieën bieden geen oplossing, die lichten ons niet in over de belang-

rijkste vragen inzake het vrouwelijk auteurschap: de vragen naar (1) de mate van integratie van de dames in de literaire wereld en (2) de representativiteit van individuele gevallen.

Database WomenWriters

De behoefte aan een brede aanpak van deze problematiek werd ruim tien jaar geleden al duidelijk. NWO digitaliserings- en internationaliseringsgeld leidden tot de Europese *COST Action Women Writers in History* (geleid vanuit Huygens ING, 2009-2013) en tot het doorontwikkelen van een aanvankelijk simpele database getiteld *WomenWriters*. *COST Action*-leden uit 25 landen hebben deze gebruikt en uitgetest

met het oog op voor hen relevante vraagstellingen. Dit leidde tot twee Europese samenwerkingsprojecten: *Travelling Texts 1790-1914. The Transnational Reception of Women's Writing at the Fringes of Europe* (2013-2016) en *COBWWWEB: Connections Between Women and Writings Within European Borders* (2013-2014).

Europese schrijfsters

Het HERA-project *Travelling Texts* bestudeert de internationale invloed van Europese schrijfsters aan de hand van hun receptie in vijf landen (Finland, Nederland, Noorwegen, Slovenië, Spanje). Gegevens over de interesse van lezers voor hun werk - blijktend uit bijvoorbeeld de

aankoop van boeken, uit commentaren in pers of privé-correspondentie, uit vertalingen - vormen de basis voor het onderzoek naar het functioneren van schrijfsters in hun eigen tijd en naar hun historische belang.

Gendersolidariteit

Door dit op internationale schaal te bestuderen, kan duidelijk worden gemaakt dat transnationale gendersolidariteit als een motor kan hebben gefunctioneerd. Het CLARIN-project *COBWWWEB* (Nederland, Noorwegen, Servië, Zweden en Zwitserland) bekijkt hoe het technisch mogelijk is om vrouwelijke auteurs te behandelen als onderdeel van het totale literaire veld (m/v).

Het onderzoeksmateriaal wordt op-

geslagen in een CLARIN-compliant *data-repository*, gebruik makend van de door Huygens ING ontwikkelde software Timbuctoo. Hierin kunnen verschillende projecten verschillende varianten van gegevens opslaan. Zo kunnen bijvoorbeeld meerdere interpretaties van recensies van romans naast elkaar bestaan; elk project heeft zijn eigen versie en kan interpretaties van andere onderzoekers al dan niet overnemen. De repository bevindt zich in de opbouwfase; naast de gegevens uit de oude database worden nu Noorse en Servische gegevens toegevoegd. Na datacuratie zullen de gegevens voor iedereen te raadplegen zijn.

databasewomenwriters.nl
huygens.knaw.nl/timbuctoo

nps0.net